

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

עפ"ס 25-02-2767

לפני: כבוד הנשיא יצחק עמית

המערער: יאיר עמיחי קליינבאום

נגד

המשיב: אורן נהרי

ערעור על החלטתו של בית המשפט השלום בתל אביב-יפו
בת"א 3893-12-23 מיום 17.1.2025 שניתנה על ידי כב' סג"נ
אפרת בוסני

בשם המערער: עו"ד יעל תותחני

בשם המשיב: עו"ד יוסי עבאדי; עו"ד שיר אילוז

פסק-דין

ערעור על החלטת בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' סגנית הנשיאה א' בוסני) מיום 17.1.2025 בת"א 3893-12-23 שלא לפסול עצמו מלדון בעניינו של המערער.

1. בחודש דצמבר 2023 הגיש המערער תביעה כספית נגד המשיב מכוח חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965. זאת, בעקבות מספר פרסומים של המשיב מיום 20.8.2021 ברשת החברתית "טוויטר" (המכונה כיום "X"), שבמסגרתם ייחס למערער תמיכה בתיאוריות נאציות בשל מאמר דעה שפרסם, שהזכיר את המושג "החלפת אוכלוסיות" המתקשר ל"תיאוריית ההחלפה".

ביום 6.1.2025 נערך דיון קדם-משפט, שבמהלכו, כפי שעולה מפרוטוקול הדיון, נחקר המערער באזהרה ונשאל, בין היתר, האם בתכתובות שקדמו לפרסומים מושא התביעה היה זה המערער שהתייחס ראשון לכך שיש המזהים את "תיאוריית ההחלפה" עם תורת הנאציזם, ומדוע תכתובות אלו לא צורפו לכתב התביעה.

בהמשך הדיון, באת כוח המערער התנגדה להצעת המותב כי התיק ינוהל על בסיס החומר הכתוב בלבד ועמדה על בקשתה להעיד עדים, בין היתר, בנוגע ל"תיאוריית ההחלפה". לאחר שהמותב הבהיר כי במסגרת דיוני ההוכחות לא יתקיים דיון אקדמי-

תיאורטי, באת כוחו של המערער ביקשה להתנגד להרחבת חזית שנעשתה לטענתה ביוזמת המותב. להלן יובא החלק הרלוונטי לערעור שלפנינו מפרוטוקול הדיון:

"כב' השופטת: אני לא באה לבחון אם התיאוריה היא טובה או רעה ואני לא אתן, אני כבר מבהירה לכם, בד' אמותיכם אני שומעת מה התיאוריה, הגברת זכותה להסביר למה התכוון המשורר הא ותו לא, אני לא מתכוונת לתת איזושהי הרחבה ולהתחיל עכשיו לכתוב מחקר, אנחנו נמצאים פה בהליך משפטי מאוד ספציפי לפרסום מאוד ספציפי.

[ב"כ המערער]: כן, אז אני רק רוצה לומר, סליחה, לאור הדברים,

כב' השופטת: אני לא ביקשתי מגבירתי להשיב,

[ב"כ המערער]: אבל אני חייבת,

כב' השופטת: אז גברתי חייבת ואני לא. לשבת.

[ב"כ המערער]: החוק מחייב אותי להתנגד להרחבת

חזית, סליחה, גברתי לא תמנע ממני להתנגד להרחבת

חזית,

כב' השופטת: החלטה.

[ב"כ המערער]: אני חייבת שזה יירשם. סליחה.

כב' השופטת: הכל מוקלט.

[ב"כ המערער]: יש הרחבת חזית, [...] אני מתנגדת

להרחבת חזית, אני מבקשת שיינתן לי לומר מה הרחבת

החזית שנעשתה פה." (פרוטוקול הדיון מיום 6.1.2025,

בעמ' 21).

לאחר חילופי דברים אלו, ניתנה החלטת המותב לפיה "בית המשפט לא נותן לב"כ [המערער] לנהל את הדיון באופן שהיא חפצה, כך שבמהלך החלטות בית המשפט ומהלך טיעוני [המשיב], ללא היתר, ב"כ [המערער] בוחרת להשמיע הערות וטענות, הדבר אינו מקובל ובית המשפט מורה על ריסון התנהלות זו". כמו כן, המותב הציע למערער לשקול את עמידתו על התביעה, "מבלי לטעת מסמרות ומבלי להביע דעה באשר לסיכויי התביעה וזאת אך בשל כך כי בכתב התביעה בחר [המערער] להשמיט תכתובות (ציוצים) שלו שבעקבותיהם, צייץ [המשיב] את המיוחס לו". בתגובה לכך, ביקשה באת כוח המערער להתנגד פעם נוספת להרחבת החזית הנטענת, אולם המותב קבע כי תם הדיון ולא שעה לבקשתה.

2. ביום 7.1.2025 הגיש המערער הודעה בכתב שעניינה "התנגדות להרחבת חזית". בהודעה נטען, בעיקרו של דבר, כי קביעתו של המותב כאילו המערער היה זה שהעלה ראשון את האזכורים "הנאציים" ו"האנטישמיים" אינה נכונה ומהווה הרחבת חזית אסורה; וכן כי קביעתו של המותב לפיה הדיון בתיק לא יהיה אקדמי, ולא יעסוק בשאלה אם "תיאוריית ההחלפה" היא תיאוריה נאצית, אם לאו, משנה את חזית ההגנה של

המשיב, ופוגעת בזכותו של המערער להוכיח את צדקתו. המותב, שהכריע בבקשה עוד באותו היום, קבע כי אין להידרש להודעה "אשר במהותה מבקשת להלין על הבנת בית המשפט את התיק", ולכן היא תוצא מהתיק.

3. ביום 12.1.2025, ביקש המערער מהמותב לפסול עצמו מלדון בהליך. זאת, בטענה כי התנהלות המותב, ובכללה, העלאת טענות חדשות שלא נטענו על ידי המשיב; קביעת עובדות שאינן נכונות; מניעה מבאת כוחו של המערער לטעון נגד הרחבת החזית הנטענת; ומחיקת הודעת המערער מיום 7.1.2025 מהתיק – מעידה על כך שהמותב אינו אובייקטיבי והחלטותיו אינן מקצועיות וענייניות, אלא "נובעות מתוך רגש אישי גרידא".

4. המותב דחה את בקשת הפסלות על אחר, תוך שציין כי הטעמים שהעלה המערער בבקשה לפסילת המותב אינם מהווים נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים המצדיק את פסילת המותב מלשבת בדין; כי טענותיו הן לכל היותר טענות ערעוריות, שאינן מקימות עילת פסלות; כי טענת המערער להרחבת חזית ביוזמת המותב מעלה קושי נוכח כך שכתב ההגנה התייחס לטענות האמורות והמערער בחר שלא להשיב עליהן בכתב התשובה, וממילא לא נקבעו ממצאים בעניין; וכי בדיון המקדמי, שהוקלט ותומלל, טענה באת כוח המערער כי מדובר בהרחבת חזית, כך שלא היה צורך בהגשת התנגדות נוספת בכתב, זאת אף ביתר שאת משעה שהמערער ניצל את ההודעה שהגיש לצורך התייחסות לגופן של טענות שעליהן בחר שלא להגיב במסגרת כתב התשובה.

5. מכאן הערעור שלפניי, שבמסגרתו, בעיקרו של דבר, חוזר המערער על הטענות שהעלה לפני בית משפט קמא, ומוסיף כי התנהלות המותב לא רק מוכיחה כי הוא גיבש דעה קדומה, אלא כי הוא נוקט במשוא פנים של ממש נגד המערער, בכך שהוא פוגע בזכויותיו הדיוניות.

6. לאחר שעיינתי בערעור ובנספחיו, הגעתי לכלל מסקנה כי דינו להידחות. המבחן לפסילת שופט מלשבת בדין, הקבוע בסעיף 77א(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, הוא קיומן של נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב. לא מצאתי כי נסיבות כאלו מתקיימות בענייננו.

7. טענת המערער שלפיה המותב קבע ביוזמתו ממצאים עובדתיים שגויים, וכי בעשותו כן גיבש דעה קדומה שגויה, דינה להידחות. כאמור, במסגרת דיון קדם-המשפט המותב ביקש לברר מספר סוגיות עובדתיות, שאף עלו מכתב ההגנה, ובתוך כך מצא לנכון להציג למערער מספר שאלות – וזאת מבלי לקבוע מסמרות בסוגיות שבמחלוקת.

כידוע, תקנה 63(ב)(14) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, מסמיכה את בית המשפט, במסגרת ישיבת קדם-המשפט, "לשמוע על אתר עדות של כל הנוכח באולם בית המשפט, על עובדה שבמחלוקת ולקבל מענה לשאלות בעניינים הנוגעים לסכסוך נושא התובענה". בהקשר זה כבר נפסק בעבר כי "מעורבות מצד בית המשפט בהליך בדמות העלאת שאלות, הצעת הצעות והצבעה על נקודות חולשה בעמדתו של בעל דין מסוים אינה יוצרת כשלעצמה עילת פסלות" (ע"א 5406/20 מ.י. שחם נדל"ן בע"מ נ' ברשן, פסקה 23 (26.11.2020); ראו גם, מיני רבים, ע"א 3860/24 נבו נ' ספיריט הפקות עולם בע"מ, פסקה 6 (9.7.2024); ע"א 5609/20 סיסו נ' עמידר – החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ, פסקאות 11-12 (8.10.2020)).

8. לא מצאתי ממש גם בהשגות המערער בנוגע להתנהלות המותב ביחס לבקשותיו לטעון נגד הרחבת חזית. ההחלטות שקיבל המותב בהקשר זה הן החלטות דיוניות, שכידוע, אינן מקימות כשלעצמן חשש ממשי למשוא פנים (עפ"ס 5857-03-25 פלונית נ' פלוני, פסקה 7 והאסמכתאות שם (17.3.2025)); ומכל מקום, האכסניה הראויה להשיג על החלטות אלו היא בהליכי ערעור מתאימים (עפ"ס 46054-01-25 המוסד לביטוח לאומי נ' סיון ביצוע בע"מ, פסקה 7 (11.3.2025)). יוער כי אף לגופה של הטענה, איני סבור כי זכויותיו הדיוניות של המערער קופחו באופן שמקים חשש ממשי למשוא פנים, שעה שכפי שציין המותב בצדק, התנגדותו של המערער להרחבת חזית נרשמה בפרוטוקול הדיון.

9. בסמוך לחתימת פסק הדין הוגשה תשובת המשיב לערעור, שבה נטען, בעיקרו של דבר, כי הערעור חסר יסוד ויש לדחותו, וכן כי עותק ממנו לא הומצא לו. אולם, כאמור, מצאתי לדחות את הערעור גם מבלי להידרש לתשובת המשיב.

10. אשר על כן, הערעור נדחה. לטעמי, הערעור דנן הוא דוגמה נוספת ל"יד הקלה" של הגשת בקשות פסלות כנגד שופטים בגין החלטות דיוניות או מהותיות שניתנות על ידם במסגרת ניהול התיק, שהמקום להשיג עליהן הוא ערכאת הערעור. משתשובת המשיב הוגשה מבלי שנתבקשה, המערער יישא בהוצאות לטובת אוצר המדינה בסך 3,000 ₪.

ניתן היום, כ"ו אדר תשפ"ה (26 מרץ 2025).

יצחק עמית
נשיא